
Артур БРАЦКІ

Гданський університет, Польща

МОВНІ АСПЕКТИ ІНТЕРНЕТ-КОМЕНТАРІВ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ПЕРЕГОНІВ 2010 РОКУ В ПОЛЬЩІ

Стаття присвячується питанню сучасного політичного дискурсу в Польщі на сторінках інтернет-сайтів в контексті президентської кампанії 2010. Об'єктом аналізу є коментарі до статей на політичну тематику, розміщених в інтернеті. Звертається увага на особливі ознаки мови дискусії.

Ключові слова: політичний дискурс, вибори, неологізм, синонім, лексикалізація.

The article touches the question of modern political discourse in Poland on the columns of sites in the context of presidential campaign 2010. The object of analysis are comments to the articles about a political subject, contained in the Internet. Applies in him attention on the special signs of language of discussion.

Key words: political discourse, elections, neologism, synonym, lexicalisation.

Artykuł poświęcono kwestii współczesnego dyskursu politycznego w Polsce na łamach stron internetowych w kontekście kampanii prezydenckiej 2010. Obiektem analizy są komentarze do artykułów o tematyce politycznej, zamieszczonych w Internecie. Zwraca się uwagę na cechy szczególnie języka dyskusji.

Słowa kluczowe: dyskurs polityczny, wybory, neologizm, synonim, leksykalizacja.

У попередньому тексті, опублікованому в XV томі «Київських полоністичних студій», ми показали процес вульгаризації у сучасному польсько-українському політичному дискурсі як проблему паралельну в обох мовленневих просторах. Однак вульгаризація є тільки однією з рис сучасного політичного дискурсу, більше того, важко навіть стверджувати, що це явище стосується тільки сфери політики і тільки українського та польського мовленневих ареалів. Це загальне явище, яке охоплює всі сучасні мови і стосується мови у всіх її проявах, тобто не тільки політичного дискурсу. Тому вульгаризація, як знакове явище сучасних мов, а також специфіка сучасного політичного дискурсу можуть як взаємодоповнюватися, так і розглядатися окремо. Зрештою, можна поставити вульгаризацію як самоціль порівняльних багатомовних студій, а можна з рівним успіхом прийняти її як складову загалу процесів у конкретній мові чи навіть окремого різновиду зазначеної мови [6].

Об'єктом дослідження в цій статті є дискурс сучасної польської політичної сцени, обмежений до часового прошарку двомісячних президентських перегонів у Польщі в 2010 році. З уваги на специфіку згаданих виборів (короткий термін, спричинений смоленською

катастрофою, що посприяв високій темпоральній насиченості загалу висловів у досить компактному переказі; десять кандидатів, серед яких тільки два мають реальні шанси на президентуру, що викликає зовсім логічну ситуацію найбільш промовистих висловів серед прихильників двох антагоністичних таборів; спеціальна трактовка двох вразливих тем – смоленської трагедії та травневої повені – прийнятих як табу або привід для чорного піару), стаття обмежена як щодо кількості, так і щодо характеру прикладів. Вони слугуватимуть ілюстративним матеріалом до найважливіших серед помічених тенденцій у висловлених текстах прихильників та противників як конкретних кандидатів, так і політичних сил, які вони представляють.

Тож можемо накреслити чіткі рамки дослідницької перспективи для цієї роботи. Аналізовані матеріали – це коментарі до статей, розміщених в Інтернеті протягом двомісячного періоду президентської кампанії 2010 року в Польщі, тобто це, здебільшого, анонімні вислови, що віддзеркалюють суспільну думку. Ми не можемо однозначно ствердити, що серед них не знаходяться висловлювання спеціалістів з соціотехніки або представників конкретних виборчих штабів, тому приймаємо, що всі вони анонімні, коментують офіційні тексти і належать невідомим читачам. З уваги на значну кількість кандидатів у вказаних президентських перегонах, обрані матеріали стосуються переважно головних конкурентів – Ярослава Качинського (PiS, «Prawo i Sprawiedliwość» – укр. ПiС, «Право і справедливість») та Броніслава Коморовського (PO, «Platforma Obywatelska» – укр. ГП, «Громадянська платформа»). Матеріали обрано серед репрезентативної групи 3000 коментарів, які було додано до 50 статей в електронній мережі від 20 квітня до 18 червня 2010 року за принципом кількості відгуків або цитувань, а також з уваги на змістову оригінальність. Ми вирішили визнати всі вислови як анонімні й рівноправні (без огляду на розмір і зміст, чи факт коментування певного тексту), тому додавання електронної адреси або ніку ми вважаємо недоцільним. Нарешті, з уваги на глибоке закорінення висловлювань у польських реаліях, менталітеті та поодиноких асоціаціях, актуальних тільки в цей момент, запропоновані тексти отримали відповідні коментарі.

Перед властивим аналізом вибраних висловів необхідна загальна характеристика зібраного матеріалу. Вражає вагома перевага текстів на підтримку Я. Качинського та критикуючих Б. Коморовського. Ця досить цікава ситуація спричинена фактом, що інтернет-статті, здебільшого, засуджували брата трагічно загиблого президента, а він у свою чергу прийняв стратегію промовчування звинувачень, називаючи

їх провокаціями [3]. Таким чином, коментарі під статтями писали радше прихильники Качинського. Пропорції між «прокоморовськими» і «прокачинськими» статтями становили 5 до 1, отже, позитивних відгуків щодо Качинського та коментарів на підтримку його особи було у п'ятеро більше, ніж засуджуючих цього політика. Цей же механізм спрацював у випадку змісту коментарів – слова на підтримку Коморовського або критика Качинського має неначе вторинний характер, оскільки прихильники спікера польського парламенту писали радше коментарі до коментарів прихильників очільника ПiС, які в свою чергу коментували статті, розміщені в Інтернеті [4].

Різноманітність прийомів, використаних при створенні згаданих коментарів (незалежно від того, кого вони стосуються), спричинила необхідність виокремлення кількох груп за ознакою складності прихованої інформації та ефективності соціолінгвістичних заходів [7]. З уваги на використання низки способів передачі інформації у віршованих творах, останні склали окрему групу, яка може становити об'єкт досліджень окремої статті. Пропонований поділ має робочий характер і слугує передусім кращому і однозначному розумінню поданого матеріалу.

I Першу, так би мовити, «найпростішу» (за формою і змістом) групу складають своєрідні дразнилки, метою яких є осміювання та приниження конкретного кандидата. Вказана «проста» причина виникнення цих своєрідних мовних новоутворень – за граматичними ознаками: неологізмів і неосемантизмів – детермінує, як правило, використання простих засобів і запускає в хід нескладні асоціації. Тут можна виокремити три підгрупи.

1. Першу становлять вирази, які фактично є перекрученими прізвищами відомих політиків, що уособлюють конкретну політичну силу або ж є кандидатами на президента; подаються за кількісним показником:

а) Броніслав Коморовські (Bronisław Komorowski):

– *Bronek Wpadka* [укр. досл. *Броник Прокол*] – тут (як і в наступних прикладах) вражає пестлива форма імені, яка натякає начебто на свійскість кандидата, однак у цьому випадку вона слугує також згадкою про кумівські відносини серед чільних політиків «Платформи», що стало відомим фактом після оприлюднення стенограм телефонних розмов – доказу при так званій «азартній афері», – де лунали форми Збихо (демінутив від імені Збігнєв), Здзіхо (від імені Здзіслав) і Міро (Мірослав). У свою чергу ніби-прізвище – це глузування з постійних мовних ляпів цього кандидата, який міг, наприклад, сплутати Афганістан

з НАТО, розповідаючи про план виведення польських збройних сил;

– *Gazłupek Komorowski* [укр. досл. Газсланець Коморовскі] – це вже пряме віднесення до курйозної розповіді вказаного кандидата про нищівні для краєвиду наслідки видобуття сланцевого газу, оскільки його нібито видобувають кар’єрним методом; варто додати, що само слово *gazłupek* у польській мові не існує, але за звучанням схоже на слово *głupek* [дурень];

– *KomoRuski, hrabia Komorusek* [укр. досл. КомоРуський, граф Комокацан] – тут прізвище вказує на переконання автора про русофільство Коморовського, а граф стосується часто акцентованого в кампанії шляхетського походження цього кандидата;

– *Broniek Komuchowski* [укр. досл. Броник Комуняцький] – це натяк на ідеологічну орієнтацію Коморовського; він будується на використанні існуючого тривалий час у польській мові слова *komuch* [досл. комуняка, прихильник комунізму або влади з соцчасів] з негативно навантаженим продуктивним суфіксом *-uch* (*solidaruch* – прихильник, член або діяч профспілки «Solidarność»); так перекручене прізвище вказує однак не тільки на прихильність до комуністичних ідей, але ще натякає на своєрідне походження людини⁴⁸: Коморовскі – людина комуністів;

– *Komorra* [коморра – італійська мафія] – цей прямий натяк має продовження в перекуренні прізвищ інших керманічів ГП, про що далі;

б) Ярослав Качинські (Jarosław Kaczyński):

– *Hakosław Kłamczyński*, [укр. досл. Гакослав Брехчинські] – на початку варто пояснити, що в розмовній польській мові *hak* у переносному значенні – це компромат на когось, а *kłamstwo* – це в прямому сенсі брехня; таким чином тут вжито схоже на оригінал за звучанням перекурення імені й прізвища з вражаючою семантичною послідовністю, називаючи цього кандидата брехливим колекціонером компроматів;

– *Kwaczyński* [укр. досл. Крячинські] – це зовсім примітивно-наївне віднесення прізвища, яке поляки пов’язують з качкою, до ономотопеї *ква* (укр. *кря*), яка стосується голосу цього птаха; однак можна тут також прочитати більш приховане спостереження відносно нечіткої артикуляції, типової для промов Качинського;

– *kaczuszka-kłamczuszka*, [укр. досл. качуся-брехуся] – черговий приклад віднесення прізвища до птаха, однак тут важливим елементом є також пестлива форма вислову, яка слугує приниженню, підкресленню нікчемності, а – по відношенню до Качинського – також низького зросту;

⁴⁸ Тут використовується часте у польській культурі походження прізвищ від міста, місця або термінів з суспільно-політичного життя, наприклад: Варшавські, Мазовецькі, Воевудзькі. Див. [1].

– J. K. «*Kartofel*» [досл. польськ. Я. К. «Кортопля»] – це повернення до минулорічного окреслення і карикатури на обох братів Качинських, зображених як картоплини, в одній з німецьких газет.

в) Гжегож Наперальські (Grzegorz Napieralski – голова «*Sojuszu Lewicy Demokratycznej*», SLD – укр. «Альянс демократичних лівих», АДЛ) і Войцех Олейнічак (Wojciech Olejniczak – голова парламентського клубу АДЛ); Дональд Туск (Donald Tusk – глава ГП); Гжегож Схетина (Grzegorz Schetyna – голова парламентського клубу ГП); Януш Палікот (Janusz Palikot – голова люблінського відділу ГП); Ядвіга Станішкіс (Jadwiga Staniszkis – професор політології й соціології, прихильниця ПiC).

– *Napierniczak, Olejarski*: цікавий експеримент, що спирається на змішанні складів прізвищ лідерів АДЛ, при чому, крім комічного ефекту отримання нових значень (перше прізвище можна перекласти як Товкмачук /польськ. розм. *napierniczać* ± укр. розм. *товкмачити, наярювати*/, а друге Мاستильські або Масельничук /польськ. *olej* – укр. *мастило, олія*; польськ. *olejarka* – укр. *масельничка*/), ці слова входять у дуже стислий семантичний унісон, тому що неначе переносять прізвища лідерів лівих сил у простір якоїсь майстерні, де один кує, а другий – мастить;

– [kłątwa] *Tuskachamona* [досл. укр. *прокляття Тускахамона*]: один з інтернаутів так назвав загал усіх негараздів, які останнім часом не оминають Польщу, а саме – смоленську катастрофу, повінь, часті буревії; тут натяк направлений на асоціацію з сумнозвісною усипальницею фараона Тутанхамона, яка за забобонами мала бути приводом швидкої й незрозумілої смерті її дослідників, начебто фараон кинув прокляття на всіх, хто порушує його вічний спокій;

– *von Thusek*: тут частка *von* та так зване німе *h* у прізвищі має натякати на неначе німецьке походження польського прем'єр-міністра, однак вбачається більш розбудована метафора – це неоднозначне нагадування про недавні звинувачення відносно діда Туска, який мав служити у Вермахті, але ж, одночасно, активізування стереотипного серед багатьох поляків бачення кашубів (з ними ототожнюють Туска) як прихильників німців або германізованих слов'ян (поляків); друге зауваження якоюсь мірою підтверджує «польська» кінцівка *-ek*, вставлена замість «кашубської» *-[ø]k*, яка наявна у справжньому прізвищі;

– *Donaldinho* – [чит. дональдіньо; запис згідний з португальським окресленням на 'малого Дональда', що нагадує прізвисько відомого бразильського футболіста Рональдіньо – Роналду ді Ассіс Морейра /*Ronaldo de Assis Moreira*/]: пряий натяк на загальновідоме захоплення прем'єр-міністра футболу, що стало предметом глузування у попередніх виборах;

– *Grzegorz Schetyna «Hausbesorger»* [з поясненням від автора коментарю, що у німецькій мові це значить *двірник* /польськ. образл. *cieć*/]: своєрідне друге прізвище (типове для конспірації) має тут вказувати на схильність особи до буття керманичем (навіть проти волі Туска, що є причиною прихованого суперництва між цими лідерами ГП), а в польській колективній свідомості однозначно викликає асоціації з постаттю нахабного двірника Станіслава Аньола з популярного серіалу «*Alternatywy 4*»;

– *don Schetino*: форма перекручена так, щоб нагадувати італійське прізвище, так як у випадку Коморри (Коморовського) навіює асоціації з мафією і ще більше підкреслює нестримне бажання управління групою;

– *Palik(mi)ot*, [укр. досл. Паліселюк]: у цьому випадку прізвище відомого діяча ГП перекручено через вставлення в дужках частки, що змінює значення складової прізвища з *kot* – укр. *kim* на *kmiot* – укр. *селюк*;

– *Paligłup*: цей начебто схожий на попередній прийом має однак дещо інше забарвлення – складова *głup* (польськ. *głupiek* – укр. *дурень*) з першою складовою має пряме відношення до фразеологізму *валяти дурака* (польськ. лайл. *rznąć głupa*), який має більш сучасний, молодіжний варіант (польськ. *palić głupa* укр. досл. *палити дурака*);

– *Pistaniszki*: тут промовисто використано факт симпатизування правим політичним силам (особливо – ПiC), це віддзеркалюється у вплетенні в прізвище відомої професорки абрєвіатури вказаної партії – ефектом стало ще більш дивне для вуха поляка звучання цього литовського прізвища;

2. Другу підгрупу будують всіякого роду перекручення назв партій, політичних блоків та їх абрєвіатур.

Найбільш популярним заходом є вписування абрєвіатур в образливі слова, що часом набирає специфічного забарвлення – наявність абрєвіатур як складової конкретного слова (тобто без його модифікацій) будує враження, що негативне значення слова – це також негативне значення конкретної абрєвіатури:

– *POujadala* [укр. досл. *погавкала*]: контекст виникнення цієї асоціації пов'язаний з виступом Юлії Пітери (чільного представника ГП – члена правління) про вінки, які, на її думку, занадто довго лежали у приміщенні Сейму на місцях депутатів, загиблих у смоленській авіакатастрофі, через що новообрані депутати не мали, де сісти; використано тут народний образ 'брехливої собаки', котра робить багато шуму, але неспроможна вкусити, та більш відомий у Польщі образ 'цвинтарної гієни' – людини, що наживається на похованих;

– *POmiot(y)* [укр. досл. *выводок(-ки)*]: зауваження, що несе повідомлення про значну, ненатуральну для людей кількість «новонароджених» прихильників ГП;

– «*niezawisły Polski sąd*» [укр. досл. *незалежний польський суд*]: натяк на захоплення польських судів прихильниками ГП;

– *POmyleńcy* [укр. досл. *поблудивші*]: у польському варіанті використано двозначність слова *romylenie* (укр. *поплутання* або *божевілля*);

– *POstowieckie (sługusy)*: [укр. досл. *пострадянські слугачі*];

– *POśmiewisko* [укр. *посмішище*], *POzamiatane* [укр. досл. *замете* у знач. *по справі*], *POrażka* [укр. досл. *програш* у знач. *провал*], *POtwór* [укр. досл. *потвора*], *POlaczki* [укр. досл. *зневажл. полячки* /про представників нації/], *POlitycy*⁴⁹ [укр. досл. *політики*]: в принципі побудова згаданих висловів дуже прозора як за формою, так і за змістом, тому їх тут подано в одному ряду. Однак, трапляється також більш продуманий ужиток згаданого прийому, що бачимо, зокрема, у наступних прикладах:

– *POseł* [укр. досл. *депутат*], натякає на «іншість» типу депутата, виокремленого за партійною приналежністю, а у цьому випадку стосується колишньої діячки і депутата від ГП Беати Савіцької, замішаної у справу незаконної торгівлі приморськими земельними ділянками;

– *PZPO*: пряме вписання РО (ГП) до назви не існуючої від 30 січня 1990 року *PZPR* (укр. Польська об'єднана робітничка партія);

– *reowiec* [укр. досл. *генеушник*], має відношення до прочитаного скорочення *Г(е)П(е)* [польськ. *PeO*] з продуктивною кінцівкою *-owiec*, доданою на позначення особи, що виконує або відповідає за певну дію (польськ. *sportowiec*, укр. *спортсмен*; польськ. *fachowiec*, укр. *фахівець*), хоча тут для вуха поляка вказана форма нагадує слово *kaowiec* (укр. *глава оргкомітету*; польськ. *К.О.* /чит. *kaol* – *komitet organizacyjny*), осміяне в особі одного з героїв культової польської комедії «*Rejs*» («Круїз»);

– *PeOfile*: якоюсь мірою використовується цей же ефект, що у попередньому прикладі, однак тут асоціація йде у напрямку звукової подібності до слова, яке називає певне збочення (як слово *свідоміти* в сучасному українському політдискурсі).

Значно менше фантазії виявляють створені у такому ж дусі слова, якими глузують з «Права і справедливості»: *PiSuary*, *PiSiory*, *PiSiaki* (всі, як бачимо, стосуються уринально-генітальної сфери) [5, 8], *PiSmak* [укр.

⁴⁹ Цікаво, що політики часто самі засуджують політичний простір. Для прикладу кандидат в президенти Польщі від Аграрної партії Вальдемар Павляк окреслив свою політичну діяльність як працю у шоу-бізнесі. Див. фрагмент виборчої зустрічі зі студентами [<http://www.youtube.com/watch?v=NzCEYOhmgTM>].

досл. *письмак*]. Натомість окремих різновид будують нові пояснення назв (аббревіатур) окремих партій: PO – *rowinien odejść* [укр. досл. *має піти*], Partia Obłądy, [укр. досл. *Партія лицемірства*], Partia Obciachu [укр. досл. *Партія облому*], PiS – Prawo i Socjalizm [укр. досл. *Право і соціалізм*], PiS – Полетіли і Впали [укр. досл. *Полетіли і впали*] – останній вислів межує вже з нахабством, оскільки прямо стосується трагічного смоленського польоту, де, до речі, загинули представники всіх чільних польських партій;

3. Третя підгрупа складається зі слів і висловів, в яких наступила лексикалізація утворених від прізвищ іменників, що називають політичні явища і процеси:

– *Kaczymt*: як слово-поняття не є продуктом останньої кампанії, однак з уваги на президентські прагнення Ярослава Качинського знову лунає в коментарях, а вживається як синонім конфліктності, провокування чвар та консерватизму; цікаво, що вказане слово торкалося не тільки Ярослава, але й Леха, а також всіх чільних представників PiS;

– *Tuskopatia*: подібне до окреслень патологічних змін в організмі слово (польськ. *dyskopatia*, укр. *міжхребетна виразка*; польськ. *psychopatia*, укр. *психопатія*), неначе метафора низки небажаних процесів в ешелонах влади;

– *odPiSowić, odPOwić Polskę*: [укр. досл. *відPiСовити, відГПовити Польщу*]: своєрідний заклик або визначення бажаного процесу усунення з суспільно-політичного життя негативних елементів, які приписуються конкретній політичній силі.

Перша група, як бачимо, більш спрямована на отримання нескладного миттєвого ефекту, продумана як комунікат до невимогливого одержувача; згадані прийоми слугують лише осміянню та приниженню противника з використанням найпростіших засобів. Самі ці засоби можна окреслити не тільки як прості, але, передусім, як поширені. Цю групу характеризує незмішування різних засобів – відбувається або суфіксація, або перекручення чи інновації всередині слова. Важливою рисою вказаних висловів є їхня висока частотність цитування та поширення в якості популярного замітника первісного слова, начебто нового терміна [2].

II Другу групу будує шар висловлювань, що стосуються вигляду, рис, визнаних недоліками на суспільно-культурному ґрунті, й особистих справ кандидатів у президенти. На сучасній політичній сцені Польщі найчастіше за виглядом критиці підлягає Ярослав Качинські, тут вистачить навести вже відомі приклади: *kaczuszka-klamczuszka* та J. K. «*Kartofel*». У свою чергу найбільше критики за мовні ляпи збирає Броніслав Коморовські, що змальовують наведені приклади *Bronek Wpadka* та *Gazłupek Komorowski*,

але під цю категорію можна також підтягнути вислів *hrabia herbu Wikipedia* [укр. досл. *граф гербу Вікіпедія*], який нагадує про промовисту сцену, коли Коморовські, називаючи Норвегію членом ЄС, посилався на вказану веб-сторінку. Однак, як невисокий зріст і кругляста фігура Я. Качинського, так і, здавалося б, солідна статура Б. Коморовського може бути предметом жартів. Коментар до цитованого вище окреслення *Broniek Kotuchowski* звучить так: *пik облomu: носить вуса, вбиває тварин для насолоди, промовляє як секретар ПОРП /польськ. PZPR/ і тримає з руськими*). Ця досить прозора характеристика вимагає пояснення щодо вусів і стрільби – у стереотипному складі думок поляків відносно стереотипів мешканців Західної Європи поляк – це погано вдягнений, затурканий і вусатий чоловік⁵⁰, а згадка про вбитих тварин стосується мисливства, яким активно займається Коморовські.

Риси, визнані як суспільно-культурні проколи, як правило, або будують перекручені форми імен та прізвиськ (*Hakosław Kłamczyński, Kwaczyński, Gazłupok, KomoRuski* тощо), які вже вище аналізувалися, або ж входять як складові довших висловів, що будують більш складний образ чи характеристику конкретної людини. Коморовського чорний піар характеризує як «колишнього співробітника військової розвідки, що говорить мовою священників⁵¹ та відзначається русофільськими поглядами», а Качинського – «як сатрапа, що прагне влади, невинного консерватора й опортуніста, що з недовірою дивиться на Захід, та жалюгідного власника пухнастих тварин».

Хоча приклади вище вказаних рис складають третю та четверту групи, про які йтиметься далі, вже зараз доречно окреслити їх природу.

На відміну від попередньої групи, тут вислови носять більш продуманий характер; вони стосуються елементів глибших знань про конкретних людей та загальної ментальності польського суспільства, адже не кожен (особливо, серед іноземців) розуміє вказаний негативний відтінок у сприйнятті вусів Коморовського, оскільки найбільш відомий польський чемпіон зі стрибків з трампліну Адам Малиш (також його багатолітній тренер Аполоніуш Тайнер та славний попередник Піотр Фіяс) носить вуса. Різниця полягає у тому, що світ зірок (наприклад, спорту) більш відкритий та толерантний, ніж світ політики, де вуса – синонім застарілості і провінційності.

III Третя група характеризується ще більш глибокими та складними натяками, оскільки змушує одержувача інформації активізувати

⁵⁰ Цікаво, що аналогічний стереотипний образ польки не носить негативного забарвлення.

⁵¹ Натяк на епізод з життя Коморовського, який був учителем у вищій духовній семінарії.

знання минулого (II група) разом зі знаннями (дуже детальними) про сьогодення:

– *POmroczość jasna* [укр. *запаморочення*]: сам вислів можна неначе віднести до першої групи, як не дуже вдале глузування з аббревіатури ГП, однак контекст коментарю автора буде зовсім інше враження. Він стосується слів Леха Валенси щодо президентських виборів, що начебто він мусив би з'їхати з глузду, щоб голосувати за Ярослава Качинського. Людина, що мешкає в Польщі або цікавиться польською політикою, добре знає, що Валенса симпатизує ГП, тому коментар інтернавта: «навіщо з'їхати з глузду, вистачить запаморочення», могла б прочитати, як вияв ігнорування поваги ситуації. Але ж істота коментарю переносить читачів до Польщі минулих часів, коли декілька років тому один з синів Валенси скоєну ним дорожню пригоду пояснював приступом запаморочення.

– *Zamiast Bronka z kaszalotem || wolę Jarka z pięknym kotem!* [укр. досл. *Замість Броника з кашалотом || волю Ярека з гарним котом!*]: вказана скоромовка тільки з першого погляду є однозначним натяком на непристойне окреслення 'непривабливої жінки' (у розмовній польській мові) як 'кашалота', і, таким чином, порівняння дружини Б. Коморовського до улюбленої кішки Я. Качинського. Насправді треба знову повернутися в минуле до грубих слів Коморовського про датських жінок-солдатів як кашалотів. Таким чином метафору з віршика можна розуміти як протиставлення жорстокості й зухвалості сьогоденнього спікера парламенту лагідності й доброти колишнього прем'єр-міністра.

Вказана група зі зрозумілих причин складається з небагатьох прикладів, оскільки вміщення серйозного смислу у відносно коротку форму вислову вимагає, по-перше, загального розуміння і прийняття метафоричних скорочень, а, по-друге – відповідної майстерності автора. Рівень лексикалізації новоутворень переходить тут в порівнянні з попередніми групами у вищу фазу, оскільки змінюється стратегія побудови вислову з неологізації на надання нових значень існуючим словам. Ця група є своєрідною ланкою від простих засобів у простих словах до розвинених форм, які складають четверту групу – віршовані твори, які становитимуть об'єкт іншого дослідження.

Вибраний матеріал засвідчує активізування процесу пошуку різновиду мови політичного дискурсу, відведеної для зацікавлених сучасним політичним життям, котрі, не будучи політиками, намагаються мати вплив на образ сьогоденньої політичної сцени у Польщі шляхом коментування тематичних статей з інтернет-сторінок. Залишаючи осторонь питання, чи вказана активізація є успіхом соціотехніки, чи спонтанним волевиявленням свідомих громадян, треба вказати на

специфічний тип мови, що вживається у вказаних коментарях. Вона має всі риси мовного новоутворення – використовує лексику усіх різновидів польської мови, створює неологізми, намагається надати нові семантичні відтінки існуючій лексиці. Для дослідника сучасних мовознавчих проблем згаданий матеріал являє собою неоціненну скарбницю знань про ймовірні напрями подальшого розвитку польської мови і заслуговує на продовження аналізу.

Література

1. Bystroń J. *Nazwiska polskie*. – Warszawa, 1993.
2. Gajda St. *Wprowadzenie do teorii terminu*. – Opole, 1990.
3. Karwat M. *O złośliwej dyskredytacji. Manipulowanie wizerunkiem przeciwnika*. – Warszawa, 2006.
4. Karwat M. *Sztuka manipulacji politycznej*. – Toruń, 2001.
5. Kowalski S. *O sejmowej antyetykiecie // Zmiany w publicznych zwyczajach językowych*, pod red. J. Bralczyka i K. Mosiołek-Kłosińskiej. – Warszawa, 2001. – S. 85-91.
6. Mosiołek-Kłosińska K. *Wulgaryzacja języka w mediach // Język w mediach masowych*, pod red. J. Bralczyka i K. Mosiołek-Kłosińskiej. – Warszawa, 2000. – S. 112-119.
7. Ożóg K. *Język w służbie polityki*. – Rzeszów, 2004.
8. Ruta K. *O pojęciu »wulgaryzm» i zjawisku wulgarności // »Podteksty»*. – 2007. – Nr 2 (8) [<http://www.podteksty.eu/index.php?action=dynamic&nr=9&dzial=4&id=201>].